

שימוש בתכני צדדים שלישיים במערכת פטל

מערכת פטל היא מערכת סגורה שמיועדת להוראה וללימוד מדעים. היא מאפשרת למורים המשתמשים במערכת להעלות אליה תכנים לימודיים. אם רוצים להשתמש בתכנים של צדדים שלישיים – יש לעשות בזהירות רבה ולוודא שהדבר מותר. אם יש ספק אם הדבר מותר עדיף שלא לעשות כן.

תכנים (טקסטים, תמונות, וידאו וכיוצ"ב) לרוב יהיו מוגנים בזכות יוצרים.

הגנת **זכות יוצרים** חלה בין אם הגישה לתכנים היא מוגבלת ובתשלום ובין אם לא - גם תכנים שנמצאים באתר אינטרנט שפתוח לכל מוגנים בזכות יוצרים. העובדה שטכנית ניתן בקלות רבה למצוא ברשת האינטרנט תכנים, להעתיקם ולהפיצם, עדיין אין משמעות הדבר שחוקית מותר לעשות כן.

העתקה הפצה של תכנים או חלק מהותי מהם שמוגנים בזכות יוצרים, ללא רשות או שלא במקרים שהדין מתיר לעשות כן (כגון במסגרת שימוש שהוא **'שימוש הוגן'**), עלולה להוות הפרת זכות יוצרים.

מטרת המידע שלהלן היא ליתן רקע כללי אודות זכות יוצרים, שימוש מורשה ושימוש הוגן ביצירות מוגנות בזכות יוצרים. רקע כללי זה אינו בא במקום ואינו תחליף לייעוץ משפטי ולבדיקה פרטנית של כל מקרה ומקרה לגופו.

מספר כללי יסוד חשובים כשרוצים להשתמש בתכנים של צדדים שלישיים:

- תמיד יש להעדיף שימוש ברשות על פני שימוש שאינו ברשות.
- יש לשקול שימוש בתכני צדדים שלישיים רק אם הדבר נחוץ באופן ישיר להוראה. בכל מקרה אחר יש להימנע משימוש או מבחינת האפשרות לשימוש.
- כשמשתמשים בתכנים של צדדים שלישיים **יש לתת קרדיט** (גם ליוצר של התכנים וגם לבעל הזכויות בהם אם אינו היוצר (למשל מחבר ומו"ל). אלא אם הצד השלישי מבקש במפורש לא לתת לו קרדיט.
- כאשר משתמשים בתכנים של צד שלישי שלא על בסיס רשות, לאחר שמגיעים למסקנה שהשימוש מותר כשימוש הוגן יש להקפיד ולהשתמש אך ורק במינימום הנדרש ולא מעבר לכך. מינימום נדרש - הוא גם **בכמות** בה נעשה שימוש, גם **בתדירות** בה נעשה שימוש (כמה שפחות מאותו מקור), גם **למשך הזמן** בו נעשה שימוש (רק לתקופה מוגדרת) וגם **בהיקף המשתמשים** (רק לתלמידים במערכת פטל ולא מחוצה לה).
- ככלל יש להעדיף להימנע משימוש בתכנים מספרי לימוד (במיוחד כאלו שנמכרים בתשלום) **ללא קבלת רשות**.
- ככל שלא ניתן להגיע למסקנה שהשימוש מותר או שיש ספק אם השימוש מותר – אין ספק לא משתמשים.
- לא כל תוכן מוגן בזכות יוצרים. עובדות, נתונים, תכנים שבנחלת הכלל לא יהיו מוגנים בזכות יוצרים אלא רק אופן ביטויים (להסברים נוספים ראה בהמשך תחת **'זכות יוצרים'**). אם רוצים להדגים או להסביר מושג מדעי – עשו זאת בשפתם בניסוח מקורי שלכם.

הבהרה חשובה - תנאי השימוש במערכת פטל קובעים שכאשר מורה מעלה תכנים משלו למערכת, לאזורים שמחוץ לאזור הכיתתי (לדוגמה, למאגר המשותף), הוא נותן רשות לכל יתר המורים להשתמש בהם כולל לשנות אותם להוסיף להם וכו'. זו למעשה דוגמה לשימוש ברשות – התכנים מפורסמים תחת תנאים שמרשים להשתמש בהם. המידע שלהלן עוסק במקרים בהם מבקשים להביא לתוך מערכת פטל תכנים של צדדים שלישיים שנוצרו מחוצה לה.

• **הפנייה להסברים מפורטים על זכויות יוצרים**

• **הפנייה להסברים מפורטים על שימוש הוגן**

• **הפנייה להסברים ודוגמאות על שימוש ברשות**

שימו לב! מסמך זה נועד ליתן רקע והסברים כלליים בסיסיים ותמציתיים בלבד אודות זכות יוצרים ושימוש הוגן. הוא אינו תחליף לייעוץ משפטי הנדרש בכל מקרה לגופו תוך בחינת מכלול הנסיבות הרלוונטיות. הוא עוסק בענייני יסוד והוא אינו מקיף את מכלול העניינים. הדוגמאות המובאות בו נועדו להמחשה בלבד ויש לקחת בחשבון שבנסיבות עובדתיות מסוימות המסקנות או הדעות המובאות לצידן עשויות להיות שונות.